

Abril 1961.

Ap. Nal. # 14.81.

Bogotà. Rep. de Colòmbia.

" Ni els dolors d'una guerra i d'una ocupació, ni el Decret de Nova Planta, que prohibia la Llengua Catalana i anul·lava l'existència de l'Estat Català, pogueren abatre la NACIO CATALANA". -

M. Carrasco i Formiguera. - El dia 9 d'abril del 1938, un Divendres Sant, fou afusellat a Burgos (Espanya). Mentre anava, de Baiona a Bilbao, a ocupar el càrrec de delegat del govern català davant del govern d'Uzkadi, fou fet presoner: el cuirassat "Canarias" es va apropiari del vaixell mercant en el qual viatjava i que era del govern basc. Fou dut a Burgos i allà, sentenciat a mort. Un gran patriota català. Recordem-nos-en !

23 d'abril. SANT JORDI. -

Trobar-nos en el present mes i no recordar el Sant Cavaller, fóra un greu mancament a la nostra terra pel que representa i simbolitza.

El seu culte és un dels més antics de l'Església, car es té per cert que a les darreries del segle Vè. Santa Clotilde, esposa del rei Clodoveu, havia fet bastir altars a la seva memòria. Era venerat a les esglésies d'Orient i d'Occident, però entre nosaltres pot dir-se que la seva devoció arrelà fonament gairebé a l'hora de formar-se Catalunya en temps de la reconquesta, a les gestes de glòria de la qual, la tradició fa prendre una part molt activa a l'ardit Sant Cavaller.

La llegenda pietosa aplicada al Comte de Barcelona Borrell II, explica que amb el sol ajut de nou homes "de paratge" que acudiren a la seva crida a les muntanyes de Manresa, li fou possible poder recobrar la capital del seu Estat, mitjançant la intervenció del gloriós Sant Jordi, que voltat de núvols, cavalcant un cavall blanc i brandant un llamp per espasa, els guià a la lluita, i en memòria del triomf s'afegeix que el Comte Borrell prengué per divisa la creu vermella en camp de plata, les armes que en totes les aparicions ostentava al penó, a la rodella i a la sobrevesta el gran "Màrtir", com l'anomenaven els grecs.

L'origen del seu patronatge es troba en un cas semblant ocorregut un segle després a la batalla d'Alcaraç, l'any 1094, guanyada per Pere I, i després d'aquests dos esdeveniments, llegendaris, Catalunya i els monarques d'aquell regne l'adoptaren per Patró i fou, per sempre més, l'ànima de totes les empreses militars.

L'any 1456, per acord de les Corts de Catalunya, reunides a Barcelona, va ésser declarada festa obligatòria. Aquesta diada, on més s'ha commemorat amb gran lluïment, ha estat a Barcelona, on no solament es celebrava la Diada del Sant Patró de Catalunya a l'altar, sinó que es feien festes profanes en el seu honor. Una d'elles eren les justes cavalleresques organitzades a la plaça del Born per l'estament militar de la noblesa catalana. S'hi aplegava el bo i millor de la nostra antiga ciutat, lluint les seves gràcies i elegància les dames i donzelles barcelonines. -

IBERIA ? ESPANYA ? CATALUNYA!

Un text de Rovira i Virgili. (Acabament)

Es en temps dels Reis catòlics, iniciada ja la nostra decadència nacional, en camí de l'unitarisme, quan el nom Espanya és aplicat en un sentit polític. Però és que aquest nom, que comprenia el conjunt de les terres peninsulars, ha mantingut el seu sentit primitiu? Portugal va separar-se d'Espanya, i després d'ésser incorporat de nou al reialme espanyol per Felip II, se'n va separar definitivament l'any 1640, en ocasió de la doble revolta portuguesa i catalana. Catalunya hagué de pactar amb Espanya, conservant gairebé totes les seves llibertats; però les perdé l'any 1714. Perquè aleshores fou vençuda Catalunya, continua essent oficialment Espanya. Estem així a la mercè dels fets consumats. Som espanyols perquè varem perdre. Si haguéssim guanyat, i haguéssim aconseguit separar-nos d'Espanya no seríem espanyols. Es que si els catalans fóssim espanyols per natura podria una guerra canviar la nostra condició?

Si Portugal no és Espanya, en el sentit nacional del mot, per què ha d'ésser-ho Catalunya? Tots sabem que Portugal i Castella s'assemblen més que no pas Castella i Catalunya. Es evident que la llengua portuguesa està més aprop de la castellana que no n'està la catalana. Tenim doncs, els catalans, almenys igual dret que els portuguesos a distingir entre Espanya i la pròpia nació, entre Espanya i Catalunya.

Aquesta distinció la fan els mateixos castellans. No veieu llur tendència a anomenar espanyol l'idioma castellà? Eb aquest punt, deixem-los dir, no els contradiguem, perquè tenen raó. L'idioma castellà és l'idioma espanyol. No en podem pas protestar. Espanya és l'esperit, el govern, la raça de Castella.

Comprendria que si el nom Espanya tingués un gran valor internacional, els catalans reivindicuéssim aquest mot, al·legant que en temps dels romans Catalunya formava part de la Hispània. Però tots sabem que a l'estranger, no es té avui del mot Espanya un gran concepte, no fa una gran impressió. Per què havem, doncs, de disputar-nos-el? Però els castellans, han d'ésser lògics: si l'idioma castellà és l'idioma espanyol, han de reconèixer que la nació espanyola és aquella part del territori peninsular on es parla el castellà o espanyol; i per tant, en aquest sentit, ni Bascònia, ni Galícia, ni Catalunya, són Espanya, encara que formin part de l'Estat espanyol.

Direm, en resum, que admetem el nom d'Ibèria des del punt de vista geogràfic, considerant que comprèn tota la península. Respecte al nom Espanya no tenim cap inconvenient a deixar-lo als castellans, tot posant al costat d'una nació espanyola una Catalunya definida i única encara que pertanyi avui a un Estat que no és el propi. De la mateixa manera que hi havia una Polònia definida i única quan els polonesos estaven repartits entre els Estats de Rússia, de Prússia i d'Àustria, i conservaven llur esperit nacional a despit del trossejament triple.

Jo recordo que anys enrera, una eminent artista, la Wanda Landowska, protestava del fet que en uns cartells anunciant un concert li haguessin dit artista russa. " Jo só polonesa, va declarar ; mai, per tant, no podré ésser russa" . -

27 d'abril. LA MARE DE DEU DE MONTSERRAT.

A LA PATRONA DE CATALUNYA

Quan estava al bell descloure
nostra nacionalitat,
resplendí la claredat
que els catalans va conmour
dels contorns de Montserrat.

Vostra Imatge sobirana
i la Llengua Catalana
fa mil anys que van ensems;
ella és, doncs, vostra germana
puix que ambdues son d'un temps.

No comporteu que menyspreuin
mals fills la noble heretat
que deu segles han format,
i dau als qui la conreen
esperit de germandat.

Marian Aguiló.

Maragall, pensava així : " ESPAÑA VIVA " : Espanyols ?
sí! més que vosaltres ! Visca Espanya ! Però, com ha de viure Espanya?
No pas arrossegant-se pels carrerons provincians del caciquisme ; no pas
agarrotada, com fins ara, en els lligams d'un uniformisme que és contra-
ri a la seva naturalesa ; no pas en la buidor de sentit dels partits vells
ni en l'aire corromput d'un centralisme tancat a tpta penetració de
l'aura popular..... sinó que ha de viure als quatre vents de les mars
que l'envolten ; ha de viure en la llibertat dels seus pobles ; cadascú
lliure en sí, treient del terror propi l'ànima pròpia, i de l'ànima prò-
pia el govern propi, per a refer tots junts una Espanya viva, governant-
se lliurament per sí mateixa. Així ha de viure Espanya. Visca Espanya ! "

De la terra dels " moros amigos " .- Retall del Diari de Barce-
lona, data 3 de desembre del 1960 :

" La prensa española prohibida en Marruecos. - Tanger, 2.- Por
virtud de una orden de Rabat, ha quedado prohibida en Marruecos la entra-
da, circulación y venta de toda la Prensa española, por tiempo indefini-
do.

Hace una semana, el ministro de Información de Rabat, al aludir
a una protesta formulada ante la Embajada española por un artículo publi-
cado en la revista "Africa", de Madrid, anunció que si la actitud de la
prensa española continuaba, se vería precisado a prohibir su venta en
Marruecos y a suspender la entrada de los corresponsales españoles. Efe.-"

Massa gran per a fer el ximble o de "La Publicitat" a candidat a
regidor " Por el Tercio Familiar" . Nom : Rossend Llates i Serrat.

Notes sobre Economia.-

De l'" Histoire d'Espagne " de Pierre Vilar. París, 1960.

" Per a mantenir solament l'ordre intern, els Ministeris de l'Exèrcit, Aire i Marina, agafen del pressupost de l'Estat una part que el 1949, ja era el 33% del total, percentatge que augmentaria considerablement si se li afegissin despeses de les variades forces de policia."

Xifres manllevades al "Monthly Bulletin of Statistics" de l'O.N.U. març del 1960 :

P a i s o s	Renda Nacional per habitant. <u>Xifres en \$US.</u>	Producció energia elec. <u>KW/h.</u>	Acer <u>Tona mèt.</u>	Ciment <u>Tona Mèt.</u>
	Anglaterra	1.200	2.050	400
Alemanya Occ.	1.100	1.900	510	456
França	1.000	1.400	330	320
Itàlia	600	1.000	120	280
Espanya	300	570	50	170

I cal recordar que els quatre primers països, aguantaren el fort de la segona guerra mundial.

Segons dades de l'O.N.U. la productivitat agrícola espanyola ve a ésser un terç del promedi europeu i el de l'indústria, la meitat. Aquestes realitats son reconegudes, pràcticament, per "Información Comercial Española", òrgan oficial del Min. de Comerç en l'editorial de l'agost 1960.

De la Revista del Consell Superior de les Cambres Oficials de Comerç, Indústria i Navegació d'Espanya :

	<u>Base de càlcul</u>				
	<u>EE.UU</u>	<u>Anglat.</u>	<u>França</u>	<u>Itàlia</u>	<u>Espanya</u>
Salari promig, per hora	\$ 1.8	3/9 d.	160.7 fr.	177.5 lr.	4.73 Pt.
" " " setman.	74.52	8.18.10£	7103. "	7107. "	217.- "

Hores de treball que calen per comprar :

1 quilo de pa	0.12	0.22	0.18	0.41	0.99
1 litre de llet	0.08	0.14	0.14	0.27	0.44
1 dotz. d'ous	0.24	0.04	2.00	2.28	4.05
1 quilo patates	0.05	0.06	0.08	0.16	0.22
1 quilo carn de xai	1.02	1.38	4.30	5.38	5.04
1 quilo carn de porc	0.54	1.39	3.44	5.38	6.02
1 quilo carn de bou	1.05	1.46	4.40	6.45	7.36
1 quilo de llard	0.26	0.47	2.10	2.38	3.06
1 par. sabates home	6.04	13.02	21.45	36.37	36.59
1 vestit d'home	25.30	61.02	140.00	169.00	190.16
1 quilo de sucre	0.08	0.20	0.46	1.27	2.10
1 diari	0.01	0.02	0.05	0.08	0.08
20 cigarretes	0.07	0.57	0.29	0.54	0.22

Domènec Guansé.

Extracte de la Conferència, pronunciada al Centre Català de Santiago de Xile, el 10 de setembre del 1960, sobre

JOAN MARAGALL . -

Cap país, en el temps modern, no ha produït en proporció al territori i als habitants, durant un període equivalent al de la Renaixença, tants poetes alhora representatius i eminents com Catalunya. Canten, succeint-se en àuria cadena, els goigs de la nostra terra, ens la descriuen en paisatge i en esperit i ens n'ofereixen, en conjunt, una imatge inconfusible.

I un dels més representatius de aquests poetes, dels més originals i potents, és Joan Maragall i Gorina, nat a Barcelona el 10 d'octubre de 1860. La seva influència ha estat poderosa i més que pròpiament literària, biològica al punt d'haver impregnat tota la vida nacional.

Arribà a ésser la figura literària més representativa del país, el Poeta amb majúscula.

Com a resultat de la reflexió, per impuls líric, com si el poeta s'imposés al periodista, recorda la vigència revolucionària de l'Evangelí, es refereix a les doctrines socials, aleshores fresques, de Lleó XIII, es posa a favor dels pobres contra els rics, li surten unes paraules de foc, amenaçadores, turbulents

Convençut catalanista, es revolta contra el catalanisme oficial i les seves mesquineses ; burgès benestant, es revolta contra les limitacions intel·lectuals i morals de la burgesia, contra l'egoisme i cofoisme imperant.....

Abans de Maragall, en el període de la Renaixença, han aparegut ja erudits, historiadors i pensadors importants, però només un gran poeta : Jacint Verdaguer, no superat encara en gràcia i en grandesa i en els poemes del qual hi ha, esparços i subjacents, els versos més bells, instintivament, de tota la lírica catalana. Verdaguer, que no va escriure mai sinó en català, és doncs, cronològicament, el primer poeta nacional de Catalunya. Al sò de les seves trompes èpiques, va irrompre, en pensament i en idea, la Catalunya Nacional.

L'ambició política de Maragall, fou moderada. No va gaire més enllà del propòsit d'introduir en el ferri pensament unitari de Castella, el sentiment de la varietat, que és més fecund. Mai en ros res mesquí, veia en aquesta via no pas la manera d'obtenir una hegemonia a Espanya - com ambicionà Prat de la Riba - ni de salvar Catalunya exclusivament de la cedadència espanyola, sinó d'infondre a tot Espanya un ideal renaixentista. Aquest ideal es convertia, en els moments d'eufòria, en l'ideal ibèric i li feia somniar en una federació integrada àdhuc per Portugal. Pur lirisme, en el qual, però, els catalans mai no deixem d'insistir, malgrat la indiferència glacial de les altres parts federables - o confederables.

L'amor de Maragall per Catalunya és un amor lúcid. I si la lucidesa li fa descobrir-ne les gràcies més íntimes, el sentit de l'ordre i de la mesura, també l'obliga a veure'n les febleses i les tares.

La veu dels poetes deixondí l'ànima de Catalunya ; ells ens n'han revelat la forma, ens n'han fet sentir l'essència i l'hem trobat tan bella que el nostre major orgull és ésser catalans.

Una de les poesies més belles d'En Maragall, coneguda especialment a Colòmbia, on se n'han fet algunes traduccions, amb èxit excellent :

La Vaca Cega

Topant de cap en una i altra soca,
avençant d'esma pel camí de l'aigua,
se'n ve la vaca tota sola. És cega.
D'un cop de roc llençat amb massa traça
el vailet va buidar-li un ull, i en l'altre
se li ha posat un tel. La vaca és cega.
Ve a abeurar-se a la font, com ans solia,
mes no amb el posat ferm d'altres vegades
ni amb ses companyes, no : ve tota sola.
Ses companyes, pels cingles, per les comes,
pel silenci dels prats i en les riberes,
fan dringar l'esquellot, mentres pasturen
l'herba fresca a l'atzar... ella cauria.
Topa de morro en l'esmolada pica
i recula afrontada Però torna,
i abaixa el cap a l'aigua i beu calmosa.
Beu poc, sens gaire set. Després aixeca
al cel, enorme, l'embanyada testa
amb un gran gesto tràgic ; parpelleja
damunt les mortes nines, i se'n torna
orfe de llum sota del sol. que crema,
vacillant pels camins inoblidables,
brandant llànguidament la llarga cua.

Humorisme (any 1931)

- Costa Brava. Hi ha paisatges que us fan pensar massa en l'interior dels queixals corcats.
- La mosca produïa un brogit simpàtic amb el seu jaqué de celluloide transparent.
- Pompeu Fabra. La faç tallada en fusta de fer pipes. La pipa, en carn viva.
- Els conills de gàbia tenen gust de filferro
- Humorisme excursionista : les truites a la francesa, tenen gust de tren.

Regla 14 - Els pronoms febles

Els pronoms febles i les formes que poden adoptar són:

1a. forma - me, nos, te, vos, se, li, lo, los, las, les, ho, hi, me.

2a. forma - en, ens, et, us, es, el, els, em.

3a. forma - 'm, 'ns, 't, 's, 'l, 'ls, 'n.

4a. forma - m', t', s', l', n'.

Quan els pronoms febles van davant el verb, s'apostrofen si el verb comença en vocal o h. Exemples: m'escriu, t'avisó, l'admirén, n'havien parlat, etc.

En les combinacions de dos pronoms febles davant de verb començat en vocal (o h), el segon pronom s'apostrofa seguint la regla anterior: m'ensenya, te l'escriu, se t'obre. Igualment s'hauria de fer quan el primer pronom és un dels plurals ens, us, els, o les: ens n'anem, us l'ensenya, els l'obre, les n'aparta. Però es pot escriure també: ens en anem, us el ensenya, els el obre, les en aprta, com a concessió al parlar corrent actual, que evita d'aquesta manera una certa violència de pronunciació.

Quan els pronoms febles van darrera el verb s'escriuen ajuntats a aquest per un guionet, llevat del cas que calgui apostrofar-los. Exemples: mira-la, mira't, compra-li, compra'm, veure-les, veure'ls, lliga-les, lliga'ns, gireu-vos, gira't, creure-ho, creure's, viure-hi, viure'n, etc.

Tingui's present que els pronoms febles no s'apostrofen mai per contacte amb un altre mot que no sigui un verb o un altre pronom feble. Així, s'ha d'escriure: no et veia; que ens creu; així et vaig veure; ella el mirava; sempre en corregia; el pare ens ho explicava, etc.

Quan van junts dos pronoms febles i es pronuncien formant una sola síl·laba, s'escriu sempre íntegre el primer i s'apostrofa el segon, llevat del cas que el segon sigui hi o ho, perquè aleshores s'apostrofa el primer. Exemples: me'l miro; pinta-te'l, dona-l'hi; mira-t'ho; se'ns enganya; digueu-m'ho; mira-te'ls; porteu-m'hi; etc.

Quan es present la combinació de tres pronoms davant o darrera el verb, cal tenir present que el primer s'escriu sempre íntegre i els altres dos segueixen la norma anterior. Exemples: menjar-se-te'l; se me'n riu; pinta-te-l'hi; se m'hi trobarà; trobar-se-m'hi; te l'hi compres; compra-te-li, etc.

Noti's que el pronom la no pren la forma elidida (l') davant el verb, quan aquest comença per i, u (precedides o no de h). Exemples: a la dona la inspiren, la ultratgen; la humilien; la imiten; la ignoren; la imploren, la idolatren; la hipnotitzen; etc.

Regla 15 - Li, L'hi

Sovint veiem escrit li en lloc de l'hi, o bé l'hi en lloc de li.

Li és pronom; l'hi és una combinació de dos pronoms. Tenint, doncs, present que un pronom és un mot que es posa en lloc del nom, deduirem fàcilment que s'ha de posar li quan es substitueix un nom i l'hi quan es substitueix dos noms.

Escriurem doncs: dóna-li una pesseta (li a ell o a ella); porta-li el barret (li a ell o a ella); torna-li el llibre (li a ell o a ella).

Però si suprimim en aquestes tres oracions els noms pesseta, barret, i llibre, haurém d'escriure l'hi. La veïna demana una pesseta; dóna-l'hi (l'hi = pesseta i veïna) viu el pare que necessita el barret; porta-l'hi (l'hi = barret i pare). No has tornat encara el llibre a la biblioteca; torna-l'hi (l'hi = llibre i biblioteca).

Cal notar que quan l'hi és una combinació de la i hi es pot escriure la hi. Encara no ha rebut la carta; trameteu-la-hi. Però tan correcte és l'hi com la hi i potser aquell té l'avantatge d'estar més d'acord amb el parlar corrent.